

Eleki Krónika 1999. május

Ismét önálló intézmény lesz a Művelődési Ház

Többek között erről döntött Elek Város képviselő-testülete az 1999. május 17-ei ülésén a közművelődéről szóló rendelet előkészítésének tárgyalásakor. E mellett napirenden szerepelt még az Eleki Víz- és Csatornamű Üzemeltető Kft. 1999. évi mérlegbeszámolója az intézmények pénzmaradványának felhasználása, az Ügyrendi Bizottság létszámának bővítése, valamint a Damjanich és Mező utak területrendezése. A képviselő-testület zárt ülésen döntött az "Év Pedagógusa" kitüntetés adományozásáról is. Egyperces néma felállással kezdte ülését a képviselő-testület, az 1999. május 16-án tragikus hirtelenséggel elhunyt Grósz Péterné, a Román Iskola igazgatónöje emlékének a d ó z v a .

A képviselő-testület ezután elfogadta a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról, a két ülés között a polgármester által tett fontosabb intézkedésekről szóló jelentéseket és a napirendi javaslatokat.

Első napirendként a közművelődésről szóló rendelet előkészítése tárgyában tett előterjesztést vitatták meg a képviselők. Az előterjesztés megállapítása szerint ahhoz, hogy a képviselő-testület a törvényben előírtaknak megfelelően alkothassa meg közművelődési rendeletét célszerű kulturális koncepciót készíteni, amelyben helyzetelemzést végezve megállapítja hol tartunk most, a célokat meghatározva eldönti, hova akarunk eljutni, megfogalmazza mi módon juthatunk el a célhoz, programokkal megvalósítási stratégiákat dolgozza ki és az ellenőrzéssel biztosítja, hogy elérjük a kívánt célt. Az Oktatási és Kulturális Bizottság az előterjesztett kulturális koncepciótervezetet a közművelődési rendelet elkészítéséhez kiinduló pontként elfogadásra javasolta a képviselő-testületnek. A bizottság megállapította, hogy a koncepció helyzetelemzést tartalmazó része jól kidolgozott, a célkitűzések és feladatok, valamint azok finanszírozásához szükséges pénzeszközök biztosításához szükséges a képviselők elképzeléseinek, javaslatainak ismerete is, de elsősorban a művelődési ház további sorsáról kell döntenet, hiszen az intézményvezető elképzeléseinek ismerete nélkül nem lenne szerencsés döntést hozni.

A Városi "Reibel Mihály" Művelődési Ház és Könyvtár intézményének további működtetésével kapcsolatban együttes ülést tartott a Pénzügyi Bizottság, valamint az Oktatási és Kulturális Bizottság. A képviselő-testület elfogadta a bizottságok azon javaslatát, hogy a Városi "Reibel Mihály" Művelődési Ház és Könyvtár 1999. október 1-jétől külön intézményként működjön. A művelődési ház intézményvezetői állására pályázatot írtak ki a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő feltétekkel, de a pályázat egyéb kikötései között a vállalkozói formában történő működtetés lehetősége is szerepel. A könyvtár részben önálló intézményként történő működtetéséről és a könyvtárvezetői pályázat kiírásáról egyelőre nem született döntés. A bizottságok elképzelései szerint a Magyar Általános Iskola és a könyvtár közös működtetése lenne célszerű, azonban Általános Művelődési Központot (ÁMK) nem kívánnak létrehozni. A közös művelődési jogi lehetőségeit a miniszter véleményének figyelembe vételével tovább keresik. Következő napirendként az Eleki Víz- és Csatornamű Üzemeltető Kft. 1998. évi zárómérlegét tárgyalta a képviselő-testület. A mérlegbeszámolót a könyvvizsgáló

hitelesítő záradékkal látta el és a Pénzügyi Bizottság, valamint a Kft. Felügyelő Bizottsága is elfogadásra javasolta a mérlegbeszámolót. A vita során megállapították a képviselők, hogy sürgős intézkedést kell tenni a Kft. több milliós nagyságrendű kintlévőségeinek behajtására, amelyek legnagyobb részét a személyszállítási díjak meg nem fizetése okozza. A becsületesen fizetők érdekében minden rendelkezésre álló eszközt fel kell használni a kintlévőségek behajtására, az erre vonatkozó intézkedési terv kidolgozására a jegyzőt bízták meg. A képviselő-testület ezután a jóváhagyott pénzmaradvány intézményenkénti felhasználásáról döntött.

Bővült az Ügyrendi Bizottság létszáma is. A képviselő-testület a bizottság elnökének előterjesztését figyelembe véve Nánási Mihály képviselőt az Ügyrendi Bizottság tagjává Nagy László Elek, Kisfaludy u. 31. sz. alatti lakost az Ügyrendi Bizottság külsős tagjává megválasztotta.

A képviselő-testület a közútként használt magánszemély tulajdonában lévő földterület tulajdonjogának megszerzése érdekében csere-megállapodást kíván kötni.

A Településfejlesztési Bizottság ismertette tervezetét a részére átadott előirányzat felhasználásról. A képviselő-testület jóváhagyta a Településfejlesztési Bizottság rendelkezésére álló 5.500 eFt felhasználását az alábbi módon: 3.000 eFt-ot betonút építésére, 500 eFt földutak karbantartására, 600 eFt a már meglévő aszfalt utak kátyúzására, 600 eFt járdaépítésre, 800 eFt tartalék. Az 1999. évi útépítésekhez a lakossági hozzájárulás összege 35.000,- Ft/ingatlan lesz.

A képviselő-testület Román Iskola vezetésével Hering Magdolnát bízta meg 1999. június 7-éig.

Zárt ülésen döntöttek ezután a képviselők a szociális fellebbezések elbírálásáról, valamint az év pedagógusa kitüntetés adományozásáról kitüntető címet 1999-ben 3 pedagógus kapja.

Mi a helyzet a kulturált szórakozás terén?

Régóta bebizonyított tény - közgazdászok, pszichológusok, orvostudomány -, hogy az embernek szüksége van a kikapcsolódásra, szórakozásra. Például egy megfáradt ember képtelen jó teljesítményt nyújtani a munkahelyén, és ha ez a kedvezőtlen folyamat hosszabb ideig érzékelhető, ebben a könyörtelen, munkanélküliséggel telített világunkban az is elképzelhető, hogy a munkavállaló hamarabb kézhez kapja felmondásáról szóló bizonylatát, mint gondolná, illetve normális helyzetben bekövetkezne. Az is bebizonyított tény, hogy az önszerveződés, egyéni megmozdulások nem hozzák meg a kívánt eredményt, hatásfokot. Mivel az ember társas lény, az egymásrautaltság alapfilozófiája a szórakozás terén is létjogosultságot nyer, gondoljunk itt elsősorban a mozira, színházra, könyvtárra, különböző előadói rendezvényre. Egy adott település e tekintetben természetesen akkor mondhatja magát gazdagnak, ellátottnak, ha a lakosok a kultúra iránti igényeikre helyben találnak megoldást, programot. Pelle László önkormányzati képviselő egyhuzamban már a kilencedik éve "kötődik" a Kulturális Bizottsághoz, jelenleg tagja, az előző ciklusban elnöke, míg az azt megelőző periódusban külső tagja volt. Kérdéseinkkel; milyen a város kulturális ellátottsága, a

bizottság milyen gondokkal küszködik, és milyen elképzeléseik vannak a jövővel kapcsolatban - hozzá fordultunk válaszáért. Pelle László egyebek mellett elmondta, hogy a városban a művelődési ház és a könyvtár képezi a kulturális szórakozás alappilléret. A hozzájuk tartozó programok folyamatosan szerveződnek, ennek igazolására példaként megemlíthető az Elekiek Világtalálkozója, illetve a várossá avatás tiszteletére megrendezett ünnepség, az előző rendezvény két évente, míg ez utóbbit évente kerül fókuszpontba. Emellett az alkalmoszerű rendezvények - egyes állami ünnepek, évfordulók, különböző előadások - teszik teljessé a település szórakoztató palettáját. Mindez természetesen nem elégíti ki teljességgel az igényeket, azok, akik ennél többre vágnak, el-ellátogatnak a legközelebbi színházba, és ilyenek is szép számmal vannak. A felújított művelődési ház hagyományos rendezvényeknek ad otthont, mint például a bálak, de az egyesületek közül is néhányan - néptáncsoportok, Idősek Egyesületének énekkara -, itt tartják próbáikat, valamint előadásaik egy részét. A Mezőgazdasági Középiskolában alkalmanként képkiallítást tartanak, a tapasztalatok azt mondják, hogy a tanulók döntő többsége igényli az ilyen jellegű rendezvényeket. Emellett az intézményben harminc-negyven tanuló rendelkezik a békéscsabai Jókai Színház bérletével, számukra tanévenként öt alkalommal nyílik lehetőség egy-egy produkció megtekintésére, és feltétlenül meg kell említeni azt is, hogy folyamatos jelleggel tartanak a középiskolában különböző ismeretterjesztő, felvilágosító előadásokat, rendezvényeket. Mégis mit lehetne tenni azért, hogy a város kulturális élete felpettedjen kérdésre egyértelmű a válasz, például régebben az általános iskola tanulóinak hangversenysorozatot szerveztek meg helyben, nos ezt a jól bevált módszert újból életre kellene kelteni. A művelődési ház élére olyan vezetőt kell választani, aki az előbb már említett hagyományos jellegű rendezvényen túl új elgondolásokat, szintet vinne a város kulturális életébe. Elsősorban olyan műsorokban kellene gondolkodni, amelyek telt házat vonzanának, és nem lenne ráfizetéses vállalkozás, itt példaként az operettgálát lehetne megemlíteni, de elképzelhető lenne néhány színházi est, a könnyűzenei élet néhány jeles képviselőjének fellépése és így tovább. És ami a hazai vizeket jelentené; a Kulturális Bizottság üdvözléne és anyagilag is támogatná azt a kezdeményezést, amely egy helyi, életképes színjátszó csoport működését valószínűsítené meg, legyen az gyermek-, ifjúsági- vagy felnőtt társulat. És, ha majd rendeződik a helyzet, a könyvtárban is vissza kellene állítani azokat a rendezvényeket, amelyek előadói esteket, ismeretterjesztő műsorok megtartását irányozza elő. A helyzet rendezését a művelődési ház és a könyvtár szétválasztása jelentené, amellyel a dolgok átláthatóbbakká válnának. Mindennapjaink, így a kulturális életünk sem mentesül az anyagiak vetületétől, és mint ahogy az önkormányzat sem dúskál az anyagi javakban, úgy a Kulturális Bizottság is szűkös keretek között tevékenykedhet, de természetesen az emberek pénztárcája sem engedi meg a korlátlan lehetőségeket. A kör itt bezáródik. A Kulturális Bizottság az idén valamivel több mint fél millió forinttal gazdálkodik, amely két részre tagozódik, egyrészt az egyesületek (a sportegyesületek kivételével) működését e keretből támogatják, tavaly például több mint tíz ilyen jellegű egyesület adta be pályázatát, a másik részt a kulturális rendezvények finanszírozása jelenti. Mivel a bizottság hangsúlyozottan szűkös keretek között tevékenykedik, ezért elvárna, hogy az érintett egyesületek a támogatás fejében valóban értékeket mutassanak fel, soraiban érdemi munka folyjon. A mozi rapszódikus működése sem elfogadható folyamat,

ajánlatos lenne, ha ez a kérdés is mielőbb lekerülne a napirendi pontok közül, és a képzínház ismét várná az érdeklődőket. Az csak természetes alapkövetelmény, hogy a cikk teljessé tétele érdekében néhány helybéli is megkérdeztünk a témát illetően, íme reagálásaik.

Strifler József: - Előljáróban el szeretném mondani azt, hogy az utóbbi időben igen keveset tartózkodom a városban, tehát a válaszmónál behatároló tényként lehet értékelni. Az igaz, hogy aki színházi előadásra kíváncsi, az kénytelen-kelletlen Gyulára vagy Békéscsabára utazni, hiszen helyben csak igen kevés ilyen jellegű rendezvényt tartanak. Az is tény, hogy a településen kívánatos lenne egy képzínház működése, persze ez is szubjektív megítélésen alapul. A legajánlatosabb viszont az lenne, ha az illetékesek egy kérdőív segítségével behatároló térképet készítenének a lakosság körében, ebből aztán kiviláglana, hogy a többségnek milyen kulturális igénye van, a későbbiekben ennek függvényében lehetne lépni. Természetesen a megvalósítás terén az anyagiak döntően behatárolnák a mennyiséget, illetve a minőséget. Megítélésem szerint, legalább is egyelőre, nem gondolkozhatunk globális dolgokban, elsősorban az önszerveződéssel vihetnék előbbre az ügyet.

Durstné Zimmermann Veronka: - Az idők folyamán az emberek alapvető életformái tősgyökeres változásokon mentek keresztül, gondoljunk csak arra, hogy szüleink, ősünk döntő többsége odahaza végezte a munkafeladatait, ezért a közösségi életre elsősorban a művelődési házban kerülhetett sor. Aztán abban az időben televízió csak igen kevés háztartásban volt, a képmagnó pedig teljesen ismeretlen fogalomnak számított. De, hangsúlyozottan, igényelték a kulturális életet, a szórakozást, amelyet jószerével önszerveződéssel valósítottak meg. A mai kor embere képtelen megismételni ezt az életformát, hiszen a munkahelyi elfoglaltság szinte egész napra távol tartja az otthontól, és, ha megszabadul a kötelességtől a háztartási, ház körüli teendők egyszerűen a nyakába zúdulnak. Egyszerűen nem marad idő a kikapcsolódásra. Természetesen nem jó ez az életforma, hiszen az ember társas lény, aki igényli a közösségi életet, a szervezett kikapcsolódást. Jó volna alkalmanként megtekinteni egy-egy színházi előadást, egy operettgálát, vagy részt venni egy színvonalas előadói rendezvényen. Amíg a művelődési ház felújítás alatt állt, addig ezek a kívánságok nem valósulhattak meg, de azóta ennek sincs akadály.

Rotvis Zsolt: - Amennyiben a témában szélesebb körben tájékozódunk és a kulturális szórakozás kategóriájába a sportot is bevonjuk, tulajdonképpen nem panaszkodhatunk, hiszen a városban a hagyományos jelleggel megtartott bálakon túl a különböző néptáncsoportok tevékenységét is megtapasztalhatjuk, ezen kívül az egyes sportszakosztályok is az érdeklődők rendelkezésére állnak, de természetesen van diszkó is. Egy önálló színházi társulatra túl kicsi a helység, de egy kisebb színjátszó csoport működését megvalósíthatónak tartanak, mint ahogy a mozi aktivizálódását is, habár nem tudom, hogy ez ügyben milyen igények merülnek fel a lakosság részéről. Viszont az igényesebb kulturális élet területén - irodalmi szakkör, művészeti kísérleti csoport -, komoly lemaradás tapasztalható egyelőre, legalábbis tudomásom szerint, még kísérleti próbálkozások sincsenek. A illetékesek részéről legelőször is ajánlatos lenne egy ilyen irányú próbafelmérés, mert elképzelhető, hogy a fiatalokat sem csupán a diszkó és a kocsmá érdekli.

A témával kapcsolatban tehát elmondható, hogy itt sem jó az egy helyben való topogás,

mielőbb lépni kell ahhoz, hogy elmondható legyen; a város városias kulturális kínálatával rendelkezik, amelyben ki-ki megtalálja az elvárásainak, kedve szerinti legmegfelelőbb ajánlatot.

B.N.

Készülődés a megyei német kisebbségi napra

Az elmúlt egy hónap az eleki Német Kisebbségi Önkormányzat, illetve a Német Egyesület számára a május 29-ei német napra való felkészülés jegyében telt el. Április 26-án a Német Közösségi Házban Hevesi József (Békéscsaba) elnökletével megbeszélést tartottak a Megyei Német Kisebbségi Napról. Nádor Mária ismertette a program tervezetét. (Almáskamarás, Elek, Gyula, Kétegyháza, Mezőberény és Orosháza jelezte a részvételét, Gyomaendrőd most nem kíván műsorral fellépni.) Az egész napos program német nyelvű misével kezdődik, amivel a 260 évvel ezelőtt pestisben meghaltakra emlékeznek. Utána a Reibel Mihály Művelődési Házban (a megnyitó után) fellépnek a települések képviselői, ami az ebéd után is folytatódik. A könyvtárban az érdeklődők kiállításokat nézhetnek meg, mint pl. Wittmann György fafaragó munkáit. Kb. 15 és 16 óra között az önkormányzati képviselők illetve az érdeklődők fórumon vehetnek részt a városházán. (A német nagykövet is hivatalos!) A napot egy rövid bál zárja le. A szervezők kb. 260 vendégre számítanak. Április 29-én a Német Közösségi Házban a német önkormányzat tartott ülést. Először Nádor Mária alelnök számolt be a költségvetésről, az óvodai nevelési programról, a beadott pályázatokról és a Megyei Német Kisebbségi Önkormányzat központjának átadásáról. Ezt követően Reisz György elnök szólt arról, miről tárgyalt Németországban. (Filderstadban találkozott az ottani polgármesterrel. Mint kiderült az anyagi támogatásról nemsokára dönt az ottani önkormányzat. Tervezik a fiatalok cseréjét is. A jelenlévők azt is megtudhatták, Filderstadban sok eleki él! Az elnök részt vett az Elekiek Találkozóján Ulm mellett. Itt ő egy 20 perces előadást tartott. A "kinti" elekiek 830.- DM-t adományoztak a 275. évforduló és a közösségi ház fejlesztésére. (Köszönet érte!) A jelenlévők döntöttek arról is, felméri, van-e igény Eleken német iskolára. Ismét megemlézték, fűvószzenekart kívánnak alapítani, mely a Német Egyesülethez tartozna. Május 6-án a Német Kisebbségi Önkormányzat és a Német Egyesület tartott közös ülést. A központi téma itt is május 29. volt. Emellett természetesen szó volt másról is. Például arról, hogy augusztus 7-8-án szeretnének felállítani egy síremléket a 275. évfordulókor, de nem mondanak le egy Harruckern szobor felállításáról sem. Az ülés próbával ért véget. (Zimmermann Feri bácsi harmonikával kísérte az énekkart.)

Rapajkó Tibor

Programok a német kisebbségi napon

(1999. május 29., szombat)

8.15 - 8.30 óra

Gyülekezés a Római Katolikus Templom előtt

8.30 - 9.30 óra

Emlékmise az 1739. május 3- október 31. között a települést sújtó pestisjárványban elhunyt eleki családok emlékére.

Misézik: Lengyel Antal plébános

Történelmi emlékezés: Rapajkó Tibor

Orgonál: Szikes Péter

9.45 - 10.00 óra

Mezőberényi Művelődési Központ Mazsorett csoportjának bemutatója a Városi Művelődési Ház előtt. Csoportvezető: Mezeiné Szegedi Erzsébet

10.00 - 10.20 óra

Megnyitó - Himnuszok

Köszöntő: Reisz György, az Eleki Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke

Üdvözlés: Kecskeméti János, Elek város polgármestere

Programismertetés: Frankóné Szabó Brigitta, óvónő

10.20 - 12.00 óra

Békés megyei német települések kulturális csoportjainak műsora I. rész

Közreműködnek: Almáskamarás, Békéscsaba, Gyula, Kétegyháza, Mezőberény települések nemzetiségi csoportjai

12.00 - 14.00 óra

Ebéd, két turnusban

12.00 - 14.00 óra

Fakultatív program:

Játszóház gyerekeknek a könyvtárban.

Az eleki Német Közösségi Ház megtekintése

Gyermekrajzkiállítás

14.00 - 14.30 óra

Kiállítás megnyitása a városi könyvtárban

Wittmann György, fafaragó

dr. Almási Miksa, festő

Kiállítást megnyitja: Erney Attila, tanár

Közreműködik: Almási István, zenetanár

14.30 - 15.15 óra

Békés megyei német települések kulturális csoportjainak műsora II. rész

Elek, Orosháza, Pilisvörösvár (vendég) települések nemzetiségi csoportjai

15.15 - 16.00 óra

Fórum a Magyarországi Német Önkormányzatok előtt álló feladatokról a díszvendégek közreműködésével

Vezeti: Hevesi József, nemzetiségi főtanácsos

15.15 - 17.00 óra

Táncház

17.00 óra

Zárszó: Reisz György, az Eleki Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke

Újévtől szilveszterig /VI. rész, május/

Május

1.

Május elseje a tavasz teljes győzelmének ünnepe már hosszú évszázadok óta. Ennek egyik legszebb vonása a májusfaállítás európai gyakorlata. A legények kimentek az erdőre, és hosszú törzsű, szép leveles, ágas fát választottak. Ezt annak a leánynak az ablaka alá állították, akinek valamelyik társuk udvarolt, és ezzel kimutatta szándékát. Néhol a legények állítják a fát, míg feldíszítéséről a leány és anyja gondoskodik. Mikor a fa már száradni kezdett, akkor kitáncolták, vagyis kidöntésekor kisebb táncmulatságot rendeztek. A nagy múltú ünnepen a városlakók régi idő óta az erdőre vonultak, ahol estig mulatoztak. Ilyen előzmények után 1890-től kezdve a május elseje Magyarországon is egyre inkább a munkásság ünnepe lett, mikor felvonulással, majd délután kirándulással és majálissal ünnepelték meg ezt a napot. Májusfát azonban nem csak a leányok ablaka alá vittek, hanem a kocsmák, vendéglők, középületek elé is. Régebben színes szalagokkal, kendőkkel ékesítették, manapság színes krepp-papírból készült szalagokat tesznek rá. A kocsmák, vendéglők elé állított májusfák alatt gyakran rendeztek táncmulatságokat. A virtuskodó legények igyekeztek a kergétől megtisztított fára felmászni, hogy hozzák a

tetejére erősített üveget, amelybe bor vagy pálinka helyett tréfából gyakran paprikás vizet töltenek.

Május 2., május első vasárnapja /változó/ Anyák napja

Századunk húszas éveiben honosodott meg hazánkban az Amerikai Egyesült Államokból megismert minta nyomán. Az anyák napja az anyák iránti hivatalos és családi tisztelet, szeretet évenként megújuló szép ünnepe.

Május 4., Flórián napja

Flórián a tűzoltók és minden tűzzel dolgozók, például serfőzők, fazekasok, kéményseprők védőszentje, 1991-től ismét a tűzoltók napja. Legendája szerint Szent Flórián még gyermekkorában imádságával mentett meg egy égő házat a lángoktól. Gyakran emeltek szobrot a tiszteletére a tűzvészek elhárítására.

Május 12., 13., 14., Szervác, Pongrác, Bonifác: Fagyosszentek

A nem szívesen várt fagyosszentek. Bizony gyakran beválik a régi megfigyelés, hogy május közepén jöhetnek még fagyos napok. Ahogyan a rigmus mondja: Szervác, Pongrác, Bonifác, Megharagszik, fagyot ráz.

Május 16., Nepomuki Szent János napja

Nepomuki Szent János a hajósok, dereglyések, hídvámosok védőszentje. Tiszteletére valóságos körmenetet rendeztek Baján. Estefelé kihozták a szobrát a templomból, zöld ágakkal ékesítették, feldíszített dereglyére vagy kompra helyezték. A vízi körmenetet evés-ivás zárta.

Május 23., 24. Pünkösd /változó/

Az Újszövetség rögzíti, hogy Jézus húsvétkor feltámadt, s az ezt követő napokat tanítványai körében töltötte. A negyvenedik napon a szemük láttára felemelkedett a Mennyekbe, de előtte megígérte, hogy elküldi a szent lelket, a vigasztalót. Húsvét után az ötvenedik napon, pünkösd reggelén is együtt voltak. Az Ószövetségből tudjuk, hogy a pünkösd eredetileg - valamikor a zsidók egyiptomi fogsága körüli, mózesi időkben - a bő termés hálaadó napja volt. Az Egyiptomból való kivonulás után Isten szövetséget kötött kiválasztott népével, s kinyilvánította számára a tízparancsolatot. Ez a kivonulás utáni ötvenedik napra esett, s így pünkösd ennek az ünnepe lett. Azt mondhatjuk tehát, hogy egy kezdeti, természeti jelenségért való hálaadás átment egy üdvtörténeti esemény ünnepévé. A különböző vidékeken különböző liturgiákat fedezhetünk fel, ezek:

- Zöldághordás: Pünkösd énekes-táncos, játékokkal színesített ünneplése. Kaput formáló feltartott karok alatt haladnak át a gyerekek, s közben éneklük: "Búj, búj zöld ág, zöld leveleske..." A zöld ággal díszítés, akárcsak a rózsza, jelképes jelentőségű, erre száll le a Szentlelkek.

- Királynéjárás: Pünkösdölésnek, pünkösdjárásnak is nevezik. A kislányok termékenység varázslással összekötött, játékos köszöntője. Négy kislány vezet egy ötödiket: a legkisebbet és a legszebbet. Ez utóbbi kezében rózsaszirmokkal teli kosár van. Házhoz érve az udvaron vagy ajtó előtt megállnak, a kiskirályné fölött kendőt feszítenek ki vagy fejét fátyollal borítják be, énekelve körbejárják, termékenységvarázsló mondókák kíséretében.

- Felnőtté avatás: Több felekezet körében meghonosodott szokás, hogy akkor tartják a serdülők rituális felnőtté avatását. Elnevezése a katolikusoknál bérmálás, a protestánsoknál konfirmáció, a zsidóknál Bár micvá.

- Egynapos királyság: A pünkösd királyságként ismert játék neve a múlandóságra utaló

átvitt értelmű jelentést is kapott. A tréfás vetélkedőkkel, ügyességi próbákkal egybekötött népi játékok során királyt választanak, akinek "uralkodása" általában egyetlen napig tart.
 - Esővarázslás: A pünkösdhöz kötődő egyik legkedvesebb hagyomány a májusfaállítás, mely egyszerűsége miatt "esővarázsló". A néphit szerint magyarázata: "májusi eső aranyat ért".

Május 25., Orbán napja

Orbán a méhészek patrónusa, e napon kezdenek a méhek rajzani. De tisztelték a vincellérek is Donáttal együtt. Szobraik a szőlőskertek útjain állottak, és ezen a napon felvirágozták, hogy a jégesőtől és más kártól megóvják a termést. Az e napi időjárásból jósoltak /rámutató nap/ is: Ha tiszta, szép napfényes az idő, bő lesz a termés. Ha esős az idő, az a bortermés szűkösségére utal. Ebből következően, ha szép volt az idő, az Orbán fa-képet nagy örömmel, énekszóval kísérték az utcákon, ha pedig esős volt az idő, kötelet kötöttek a nyakára, s úgy vonszolták a sárban.

Balassi	Bálint:	A	borivóknak	való	című	versében	ekképpen	ír:
Áldott	szép		Pünkösdeknek			gyönyörű		ideje,
Mindent			egészséggel			látogató		ege,
Hosszú	úton		járókat			könnyebbítő		szele!
Neked	virágoznak		bokrok,			szép		violák,
Folyó	vizek,		kutak	csak		neked		tisztulnak,
Az	jó	hamar	lovak	is	csak	benned		vígadnak
Sőt	még	az	végbeli		jó	vitéz		katonák
Az	szép	szagú	mezőt		kik	széjjel		bejárják.
Most	azok	is	vígadnak,		az	időt		múlatják.
Ki	szép	fűvén	lévén		bánik	jó		lovával,
Ki	vígan		lakozik		vitéz			barátjával,
S ki pedig véres fegyvert tisztított csiszárral								

Topa Sándorné

Élet és egészség rovat: Hány időzített bombát rejteget a szervezete?

Ilyen időzített bomba pl., melynek jelenlétét nem érezzük, a magasabb vérkoleszterin szint. Ez egy kockázati tényező vagy orvosi nyelven "rizikó faktor", amely veszélyeztetheti az egészségünket, sőt az életünket is. Ilyen kockázati tényező a magas vércukorszint, magasvérnyomás, dohányzás stb. Hogyan dolgozik egy kockázati tényező? Hogyan "robban" idővel? Vegyük pl. az emelkedett vérkoleszterin szintet. Ez idővel képes eltömíteni az ütőereket. Így pl. a koszorúér 70%-os szűkülete, mely, habár még nem okoz tüneteket, de egy nagyobb erőfeszítéskor, vagy lelki stresszkor, képes szívinfarktust okozni, sőt a szűkület első tünete lehet akár a hirtelen halál. Az ilyen veszélyes szűkület már jelen lehet egészen fiatal korban, mint ahogy azt a Vietnamban elhunyt amerikai katonák boncolásánál kimutatták. És mindezt egyetlen kockázati tényező okozta, a bűvös koleszterin. Hogy mennyire malignus, azt egy egyszerű statisztikai adat képes illusztrálni. Pl. egy 50 éves férfi egy 7,6 millimol/literes koleszterinszinttel 9-szer nagyobb eséllyel kap

szívinfarktust, mint egy hasonló korú egyén akinek 5 mmol/ liter a koleszterin vérszintje. A koleszterinszint 20%-os csökkentése 40-50 %-al csökkenti a koszorúér-betegség kockázatát.

Minden betegségnek megvannak a kockázati tényezői, mint pl. a cukorbetegségnek a magasabb vércukor, az agyvérzésnek a magasvérnyomás. A dohányzás pl. minden betegségnek kockázati tényezője. Ezek a kockázati tényezők a mi szervezetünk időzített biológiai bombái, amelyek előbb vagy utóbb "robbanni" fognak, ha nem veszünk fáradságot, hogy "amortizáljuk", hatástalanítsuk őket. És e tekintetben mi sokkal többet tehetünk, mint gondolnánk, az orvos munkájának a megkönnyebbítésében.

Az alábbiakban részletesebben a koszorúér-elmészesedés kockázati tényezőiről fogok írni. Ez messzemenően a leggyakoribb betegség, és a halálokok több mint 50 %-ért felelősek.

A legfontosabb kockázati tényezője a magas vérkoleszterin szint, melynek fontosságáról már beszámoltam.

Egy másik rizikó faktor a dohányzás. 60 éves korban a dohányozóknak 10-szer nagyobb esélyük van szívbetegségben meghalni mint a nemdohányzóknak. A szívhalálok 1/3-a a dohányzás következménye.

Hazánkban minden harmadik felnőttnek magas vérnyomása van. Ez is egy súlyos kockázati tényezője a koszorúér-betegségnek. Háromszor nagyobb az esélye egy magasvérnyomásos betegnek, hogy szívrohamban haljon meg, mint egy normális vérnyomásúnak.

A felesleges kilók is emelkedett kockázattal járnak. Az elhízott férfiak 60 év felett ötször nagyobb valószínűséggel halnak meg szívroham következtében, mint a hasonló korú, de normális testsúlyú kortársaik.

Más kockázati tényezők a cukorbetegség, a magas vérzsír szint, a szedentarizmus és a stressz.

A fent felsorolt kockázati tényezőket mind egytől egyig befolyásolni tudjuk egy helyesen megválasztott életmóddal. Még maradt 3 kockázati tényező, amelyekkel szemben tehetetlenek vagyunk: az örökletes hajlam, a kor és a nem. A férfiak jobban ki vannak téve a koszorúér-betegség veszélyének, mint a nők, a korral egyenes arányban. Hasonlóképpen az öröklődés vasszabályai alól sem lehetünk mentesek, de a hajlamot nem kell engednünk kifejlődni helytelen életvitelünk miatt. De hogyan? Mit tehetünk? Kezdjünk egészséges ételeket fogyasztani amelyek kevés zsiradékot és koleszterint tartalmaznak, de gazdagok növényi rostokban, és komplex szénhidrátokban, mint pl. a zöldségek, gyümölcsök, finomítatlan gabonafélék, olajos magvak és hüvelyesek. Egy ilyen étrend néhány hét alatt képes akár 20-30 %-al csökkenteni a koleszterin szintjét, számos nem inzulinos cukorbeteg is igen kedvezően képes befolyásolni, nem beszélve az elhízásról.

Mozogjanak rendszeresen, szisztematikusan.

Kimutatták azt, hogyha a magyarok lecsökkentenék a koleszterinszintjüket 4,1 millimol/literre, a vérnyomásukat 125 higganymilliméterre és abba hagynák a dohányzást, a szív és érrendszeri betegségeket 65 éves kor alatt elkerülhetők lennének. Ez mindenféleképpen jó hír, mert manapság nem rózsás a helyzet nálunk. Az átlagéletkor férfiaknál 64 év alatt van, és a szív és érrendszeri betegségek minden második halálért felelősek.

Tehát mi a teendő? Összefoglalva:
1) koleszterinszintet lecsökkenteni diétával vagy gyógyszerrel 4,1 millimol/literre,
2) a vérnyomást 125 higganymilliméterre,
3) abbahagyni a dohányzást.
Ezzel a három egyszerű lépéssel hatástalaníthatnánk a bennünk ketyegő időzített bombákat.

dr. Demény János

Gondolatok - három változatban

Nyolc óra munka, nyolc óra pihenés,..., azért három pont, mert nem biztos, hogy a kulturális szórakozás helyben megvalósítható, igaz az első kettő felől is kételyeim vannak, de mi ezúttal csak az utóbbival foglalkoznánk. Számos fórumon elhangzik az a közhelyszerű pufogtatás, hogy a fiatalok az egészségre káros szenvedélyeknek hódolnak, és jószerével csak a diszkó világában érzik jól magukat. Ez az érem egyik oldala, a másik viszont az, hogy a megye kisebb településein, tisztelet a kivételnek, csak igen kevés helységben megoldott a kulturális szórakozás. A legtöbb településen bálakat rendeznek vagy tánccsoportok működnek, de milyen választási tárház áll azoknak a figyelmébe, akik más jellegű időtöltésre vágnak (kisebb közösségek irodalmi, művészeti egyesületre, vagy akár olyan klubszerű lehetőségre gondolunk elsősorban, ahol előadó jelenlétében az érdeklődők nemes egyszerűséggel elbeszélgetnének egy-egy adott témáról, magáról az élet történéseiről, folyamatáról). Az emberek többsége, ha kultúráról, szórakozásról van szó, hajlamosak globális, látványos megoldásokban gondolkodni, ezek természetesen látványos anyagi kiadással járnak, és mivel nincs pénz, már meg is van a válasz arra a kérdésre, hogy miért szegény a kulturális kínálat. Holott, ha az akarat rátermettséggel párosul, csodás dolgok elérését tennék lehetővé, természetesen amennyiben hagynák.

- o -

Még valamikor a harmincas éveim elején felfigyeltem egy rádiós, orvos-tematikájú műsorra, amelyben a szakember azt mondta, hogy különösen a negyven éven felüli férfiak esetében a szívinfarktus elkerülése végett nem ártana az aszpirin szedése, és aztán elmagyarázta, mi is játszódik le ilyenkor az ember szervezetében. Bevallom erre már nem figyeltem, de amit kellett megjegyeztem. Aztán hamarabb, mint gondoltam betöltöttem a negyedik ikszemet is, és nem feledve a rádióműsort elmentem a gyógyszertárba és aszpirint kértem, szerencsémre, egy előző interjúnak köszönhetően a gyógyszerész, ismerve anyagi helyzetemet, jóindulatúan megkérdezte mi céllal vásárolok aszpirint. No én akkor elmondtam az előző történetet, a gyógyszerész, jóhiszeműen, mentve a menthetőt, egy funkciójánál fogva hasonló gyógyszert kínált, amely az aszpirinnál lényegesen olcsóbb volt. És akkor elkezdtem szedni az említett "védőszert", közben, időnként a focipályára is kilátogattam és hol kocogva róttam a köröket, hol pedig beálltam egy-egy focimeccs erejéig. egy ilyen alkalommal elbeszélgettem azzal a háziorvossal, aki a településen szinte egyedül

rendszerességgel fut. Ő akkor és ott azt mondta, hagyjak fel a gyógyszereszedéssel és folytassam tovább az intenzív testmozgást. Abbahagytam. Most már csak egy kérdés foglalkoztat; a negyvenes éveikben járó férfiak szednek-e aszpirint az infarktus ellen, mert a foci pályára továbbra is az ürességtől kong.

- 0 -

Az élet értelmét sokan sokféleképpen magyarázták, magyarázzák, egy biztos pontot azonban mindenképpen találunk ebben a képlékeny témakörben: szinte minden ember foglalkozik a kérdéssel, van-e értelme az életnek. A tapogatózás felszámolására könyvek íródnak, amelyekbe jó belekapaszkodni, hiszen ha képletesen is, az ember talajt érezhet a talpa alatt, és ez jó érzéssel tölti el, hiszen olyan parányi pontok vagyunk a világmindenségben. A szilárd tudat azonban csak az első személyes katasztrófáig tartja magát, mert ha az ember hirtelen elveszíti tárgyi valóságát, közeli hozzátartozóját, ismételen elveszítettnek tudja magát, és utólag felteszi magának a kérdést, van-e értelme az életnek. Aztán később, amikor valamennyire beheged a sérülés sebe, minden kezdődik előlről. A minap, amikor a koszovói tragédiáról szóló tudósítást meghallgattam, miszerint szinte minden menekült családban van gyilkosság áldozata, a túlélők mindenüket elhagyván apátiába süllyednek, nem érdekli őket az élet, az élet történései. A humanitárius szervezetek illetékesei szerint egyeseknek ezért is nehéz a segítségnyújtás. A mindennapi gondjaink, telített hétköznapijainkban álljunk meg egy pillanatra és az előbb elmondottak függvényében elemezzük a kérdést; van-e értelme az emberi életnek?

B.N.

Irodalmi-sarok

Rovatszerkesztő:Bernát Nándor

Kisebb-hosszabb szünet után ismét jelentkezik rovatunk. Ezúttal az eleki Mezőgazdasági és Ipari Középiskolában tanuló erdélyi, kézdivásárhelyi Datki Erna mutatkozik be lapunkban. Erna egyebek mellett elmondta, hogy szülőhelye megtartotta gótikus épületeit, ezáltal üde színfoltot jelent az egyszabványú betonrengetegben. Harmadik éve tartózkodik városunkban, nőiruha-készítőnek tanul, de szíve vágya, hogy valamilyen művészeti intézményben kamatoztassa képességeit. Verseket rapszodikusán, már kora gyermekkorra óta költ, kezdetben a természet ábrázolásában látta örömét, ma már a szeretet, szerelem varázsa igézi meg. Kedvencei: Jókai Mór, Arany János, Petőfi Sándor és Kányádi Sándor. Megítélése szerint íróasztala mintegy félszáz költeményét “takarja”, velünk ezúttal az ez év januárjában költött “Egy összetört szív” címűt osztja meg. Kérem fogadják szeretettel!

Datki Erna:Egy összetört szív

Hogy	tehetted	ezt	velem,
Hogy	vagy	ilyen	könyörtelen,
Reszket	bennem	minden	szervem,

Mert elhagyott a nagy szerelmem,
Sajnos nehéz volt elhinnem,
De érzem meg kell tennem,
Erős lélek, erős szív,
Másképp az élet kirív,
Olyan csalódott vagyok,
Egy meleg szív rosszat adott,
Csak egy szó volt az egész,
De beleremegett az erő s az ész,
Sírok, de már könnyem nincs,
Érzem bennem már élet nincs,
Csak lélegzek és beszélek,
De a lelkelem már enyeleg.
Ez nem igaz, hogy elhagyta!
Ugye csak átvtágtál?
Eljöttél velem hosszú útra,
Gondolom ezt a szerelem kormányozta,
M megbántad, hogy eljöttél,
El is hiszem megszenvedtél,
Megszenvetünk mindnyáján,
De az élet megbízhatatlan.
Gonoszkodtál velem sokat,
És én akkor is csókoltalak,
Képes vagyok előtted megalázkodni,
Csak próbálj, próbálj tovább szeretni,
Szeretlek! Hidd el jó?
Ez nem egy mesebeli varázsszó,
Igazság, érzésekkel tele,
De már megszokott és többször elhangzott a neve.
Már unalmassá vált az egész,
Hamar meguntál és kész,
A távolság köztünk igaz megvolt,
Szerelmünk két évig ha jól tudom lángolt,
Képes lennék itt hagyni mindent érted,
Csak veled lehessek - Szeressél és szeresselek.
Most magányba borultam,
Nincs már vigasz,
Fényképnézegetés... levélolvasás...,
Emlékek..., a szép gyönyörű múlt,
Visszaidézés..., visszagondolás,
Most lélekben átéltem a múltunkat,
A gyönyörű szép múltunkat,
De aranyos is voltál,
Mikor átöleltél s megcsókoltál,
Mindent megtettél értem,

Most	miért	nincs	így,	ez	lehetetlen,	
Ne,	kérlek,	ne	tedd	ezt	velem,	
Nem	fog	begyógyulni	soha	a	sebem,	
Nem	kell	nekem		más	senki,	
Ilyen	csalódás	után	nem	tudnék	senkit	szeretni,
Nagyon			szeretnék			“meghalni”,

“Ott tudnék igazán megnyugodni”.

Néhány gondolat a szülői tekintélyről

Nem tartozik a könnyű feladatok közé, ha az embernek az etika-erkölcs témaköréhez tartozó dolgokról kell véleményt mondania. Helyzetemnél fogva - szülő-tanár - a teljesség igénye nélkül, mégis megpróbálok hangosan gondolkodni. A tekintély lényegében tisztelet, megbecsülés valaki iránt. A tekintélyt az ember nem keresi, hanem a munkája, a magatartása, a pozitív erkölcsi tulajdonsága, a képessége eredményeként kialakíthatja, kivívhatja. Ezt a folyamatos pozitív magatartást, normarendszert veszi észre a környezete és jutalmazza az elismeréssel. A tekintély legmagasabb fokú elismerése, ha követhető és követendő példaként áll. Pl.: “a fiú olyan egyenes jellemű ember akar lenni, mint az apja, a kezdő tanár olyan szeretne lenni, mint egykori tanára”.

A szülői tekintély tulajdonképpen az anya és az apa iránti feltétlen tiszteletben, megbecsülésben és irányításuk elfogadásában megnyilvánuló elismerés. Szülői tekintéllyel nehet születni! Forrása lehet a kiapadhatatlan szülői szeretet, a gyerekekről való felelősségteljes gondoskodás, a mindennapos rendezett családi együttélés. A kérdést végiggondolva úgy tűnik, hogy a családban töltött évek meghatározók az élet további szakaszaihoz. A család legyen minta! Olyan erkölcsi értékrendet képviseljen és közvetítsen, amelyet később sem kell alapjaiban korrigálnia a gyermeknek. A gondozásra szoruló kisgyermekben a szülők iránti ragaszkodás (amely tekintéllyé érhet) spontán és könnyen alakul ki. Ennek az az oka, hogy a kisgyermeket első érzelmi szorosán fűzik szüleikhez, őket utánozni próbálja. Ragaszkodását folyamatosan kinyilvánítja, hiszen számára ők jelentik a mindent. Gondolom nem járok messze az igazságtól, ha azt mondom, hogy a fent említett kötődés elsősorban az anyához való kapcsolatra értendő. Hiszen szükségleteinek kielégítését elsősorban tőle várja és kapja. Azt a kapcsolatrendszert, ami egy rendezett családban anya és gyermeke között kialakul, nálam sokkal okosabb emberek sem tudták még megfogalmazni. Később, természetesen ebből a ragaszkodásból az apa is részesül, ha bekapcsolódik a naponta ismétlődő szülői feladatok gyakorlásába! A lelkiileg kiegyensúlyozott, szüleit szerető kisgyermek még akkor is ragaszkodik szüleihez, ha azok néha-néha kimondják: “ezt most nem szabad!”. A jó szülő tudjon és merjen nemet mondani szeretett gyermekének. Nemcsak azért, mert az életben is lesz nem, hanem azért is, mert a mindennapos együttélésnek normái, szabályai vannak, melyekhez alkalmazkodni tudni kell! “Szélmalomharc” a társadalmi szokásokkal szembe
m e n n i !
Az alkalmazkodás közben formálódik a gyermek viszonya a testvéreihez, a felnőttekhez.

A családban kell megtanulnia, hogy tekintettel kell lennie másokra is (nem ő a világ közepe!). Ez azért jelentős momentum, mert a gyermek növekedésével, szellemi fejlődésével párhuzamosan számára eddig ismeretlen hatásokkal is találkozhat. Az első ilyen komplex hatás, amikor óvodás lesz. A szülőnek tudnia kell, hogy a kapcsolatrendszerükbe - szülő-gyermek - változás fog beállni! Ebben a korban mind nagyobb szerepe lesz a szülők személyes tulajdonságainak. Arany igazság: "A szülő az első példa és az első modell." A jó családban a szülők ismerik a gyermek örömeit, gondjait, vágyait. Egyre hangsúlyozottabb szerepet kell kapnia a gyermek neveléséért érzett felelősségtudatnak. A gyermek megváltozott viselkedésének megértése és a velük szemben alkalmazott nem mindent megértő, de humánus bánásmódnak. Nagyon fontos tehát, hogy a gyermek a családban következetes, őszinte, étellel teli természetes példákat lásson, nem pedig csupán "nevelés jellegű példák látását".

Egészen más problémákat jelent majd az általános iskolás korú gyermek. A gyermeki agy a családban látott és tapasztalt nevelési intelmek és az újonnan szerzett ismeretek között összefüggéseket keres és talál. Szakszerűen kifejezve szembesül, majd azonosul egyre gyarapodó tapasztalataival. Ha nem talál összhangot, érzelmileg labilissá válik a szülői házzal szemben.

A serdülő és az ifjú pedig csak az esetben fogadja el a családban tapasztaltakat, ha az megegyezik az általa tapasztalt egyéb példákkal, társadalmi elvárásokkal, normákkal! Bizony nem könnyű hivatás jó szülőnek lenni. Olyan szülőnek, akit a gyermeke majd felnőtt fejjel is elfogad, sőt utánozni próbálja mindazt, amit a családon belül kapott az élethez. Nincs kaptafa! Minden eset más! Hatványozott feladatot jelent ez ma, a jónak tudott erkölcsi normákat felrúgó, rohanó életben! A jó szülő most sem hagyhatja magára gyermekét. Fogjuk meg a kezét és együtt próbáljunk "rohanni" egy olyan úton, mely a boldogsághoz vezet.

A szakirodalom a szülői tekintélynek többféle megvalósulását ismeri. Ismer: apai tekintélyen, kérkedésen, prédikáláson, jóságon, barátságon, vesztegetésen alapuló tekintélyt.

Összegezve néhány summázat az élettapasztalatomból, esetleg tanácsul, okulásul a fiatal szülőknél.

1. Csak rendezett, szervezett családi légkörben érezheti magát a gyermek védettnek, boldogának.
2. A túlzott rendezett, "túlszervezett" családi légkör bénítja a gyermeket.
3. A túlzott szigor - drill - szembeforduláshoz, ellenálláshoz vezet.
4. A kényeztetés "majom- szeretet" gyámoltalanná, önállótlanná alakítja gyermekeinket.
5. Legyünk előre tisztába gyermekünk életkori és egyéni sajátosságaival (ismerjük gyermekünk természetét).
6. Ez a program nem 16 éves korban indul, hanem a pályában!
7. Nem tilos az idevágó szakirodalom tanulmányozása "okos szülő könyvből is tanuljatester ségét".

Végezetül újból megismételek, ez a hangosan gondolkodás egy, az életből már kifelé menő ember gondolatai. Nem dogmák, de lehet benne igazság. Azt viszont biztosan állíthatom, hogy boldognak látni gyermekeinket egyszerű érzés, amely azt is jelentheti, hogy valamit jól csináltunk.

Emlékezzünk!

Az idei megyei német nap alkalmat ad arra is, hogy két eseményre emlékezzünk. Az egyik 275 évvel, a másik 260 évvel ezelőtt történt. (Eleket 1724-ben báró Harruckern János György telepítette újra németekkel. A pestis lakóhelyünkön pedig 1739. május 3-tól október 31-ig pusztított.) Most ez utóbbival kívánunk részletesen foglalkozni. Dávid Zoltán történeti demográfus szerint Magyarországon 1737 és 1744 között kb. 250 ezer ember halt meg pestisben. 1720-ban az ország lakossága kb. 3,5 - 5,5 millió volt. (Tehát igen nagy lehetett a pusztítás mértéke.) Gondoljunk arra, milyen közeli még a Rákóczi-féle szabadságharc, de a török kiűzése is. Az akkori eleki plébános, Hollinger Antal (1734-40) azt jegyezte fel a Historia Domusba, hogy a pestis előtti napon egy fényes jel jelent meg az égbolton. A halottak anyakönyvéből kigyűjtve a pestisben meghaltak havonkénti megoszlása a következő: május 20, június 54, július 51, augusztus 11, szeptember 7, október 5 fő. 1739. május 3-án a 20 éves Geisel Margit halt meg pestisben, ő volt az első áldozat, akit követett még a fél falu is (147 fő)! A korabeli statisztikák szerint az akkori Békés megye lakosságának 24,3%-a, Zaránd megyének (ahová Elek is tartozott) 12,4%-a halt meg pestisben. A halottakat a pestistemetőbe temették. Később a Strifler család keresztet állíttatott itt, hálából annak, hogy közülük senki sem esett áldozatul ennek a gyilkos kórnak. A pestisben Eleken 28 család teljesen kihalt. Említsünk meg néhány nevet ezekből: pl.: Boersch, May, Sorg. 1744-ben szükség volt még egy újabb betelepítésre. (A legtöbben most is a mai dél-németországi területekről érkeztek - pl. Gerolzhofen) Főképpen ők és utódaik építették fel a mai Elek legnagyobb részét, és éltek itt boldogan egészen 1946-ig. Végül soroljuk fel az eleki halottak anyakönyve alapján a pestisben meghaltak neveit. (A Krónika olvasói most először olvashatják ezeket a neveket.)

Rapajkó Tibor

Az 1739-es pestis járványban meghaltak névsora (zárójelben az életkor)

Adam	Barbara	(21),	július	15.
Adam	Fülöp (Juratus)	(50),	június	5.
Binder	Barbara	(6),	május	16.
Binder	Ferenc	(40),	július	6.
Binder	Márton	(11),	június	1.
Binder	Vitus	(2),	június	3.
Binder	Zsuzsanna	(10),	május	17.
Burckard	Fülöp	(43),	június	21.
Durst	Éva (8	napos),	szeptember	12.
Durst	János	(13),	augusztus	18.

Durst	Mihály	(7),	augusztus	7.
Fahm	Antal	(18),	szeptember	19.
Falckenberger	Boldizsár	(16),	június	25.
Falckenberger	Mátyás	(13),	június	24.
Faulhaber	Barbara	(50),	május	21.
Faulhaber	Katalin	(12),	június	9.
Faulhaber	Mátyás	(50),	június	10.
Feldman	Frigyes	Vilmos	(20), július	7.
Fellner	András	(30),	július	6.
Fellner	Burghard	(8),	június	9.
Fellner	Fülöp	(6),	június	20.
Fellner	Fülöp	(6),	június	23.
Franziscovich	József	(18),	június	28.
Geisel	Apollónia	(24),	június	21.
Geisel	György	János	(20), május	17.
Geisel	József	(18),	május	25.
Geisel	Mária	(10),	május	26.
Geisl	Annamária	(10),	május	26.
Geisl	Gáspár	(25),	június	6.
Geisl	Margit	(20),	május	3.
Geisler	Katharina	(13),	augusztus	4.
Gessner	Márton	(26),	július	24.
Ginsler	János	(33),	június	2.
Gückter	? Barbara	(54),	július	10.
Günsler	János	(64),	június	18.
Haag	Apollónia	(8),	július	25.
Haag	Barbara (37)	és	gyermekei, július	25.
Haag	Barbara	(4),	július	25.
Haag	Gáspár	(7),	október	7.
Haag	Walburga	(3 hónapos),	augusztus	7.
Hammer	János	(5),	július	21.
Heffner	Fülöp	(1),	június	29.
Heffner	Jakab	(39),	június	29.
Hoffmann	Pongrác	(18),	június	2.
Honecker	György	(2),	június	4.
Honecker	János	György	(35), június	17.
Jäger	Anna	Mária	(8), szeptember	2.
Jäger	György	(8),	július	3.
Jäger	György	(9),	július	6.
Jäger	János	(50),	július	6.
Jäger	Margit	(10),	augusztus	26.
Jäger	Rozália	(2),	október	23.
Koch	Eustachius	(23),	július	14.
Kortz	Wolfgang	(6),	június	21.
Korz	Lőrinc	(18),	július	6.

Korz	Márton	(45),	június	22.
Krausz	Katalin	(60),	június	21.
Lang	Barbara	(60),	július	1.
Lang	Mária	(21),	július	17.
Lang	Mihály	(17),	június	15.
Lendner	György	(17),	június	29.
Lendner	János	György	(5),	május
May	Anna	Mária	(56),	július
May	Lőrinc	(12),	június	16.
Mittnacht	Anna	(10),	június	16.
Most	György	(3),	szeptember	20.
Névtelen	Anna	Mária	(16),	július
Névtelen	János	(17),	július	25.
Nieth	Orsolya	(7),	július	14.
Pahl	Anna	Mária	(50),	május
Pahl	Anna	Mária	lánya	(11),
Pahl	György	(34),	június	5.
Pahl	János	(57),	május	21.
Pahl	János	György	(34),	június
Pahl	János	József	(3),	május
Pahl	Miklós	(10),	június	19.
Pahl	Orsolya	(16),	május	27.
Pahm	Éva	(9),	szeptember	3.
Petzolt	Frigyes	(Chyurgus)	(38),	június
Pfeffer	János	Mihály	(20),	június
Pfeffer	Lénárd	(25),	július	22.
Pfeffer	Margit	(54),	június	1.
Pfeffer	Sebestyén	(11),	június	8.
Pfeffer	Szibilla	(27),	május	23.
Pfeffer	Vilmos	(2 napos),	május	25.
Pfleger	Anna	Mária	(7),	június
Pfleger	Apollónia	(6),	június	29.
Pfleger	Erzsébet	(39),	május	27.
Pfleger	János	(38),	június	29.
Pfleger	Orsolya	(6),	június	27.
Phanzer	György	(20),	június	20.
Philipp	Burckard	(43),	június	21.
Philipp	Jakab	(16),	július	12.
Reichard	János	Dávid	(Chyurgus,27),	július
Ruck	Anna	Mária	(4),	június
Ruck	Julianna	(3),	június	10.
Saffrich	Barbara	(6),	június	26.
Saffrich	György	(4),	július	1.
Saffrich	Henrik	(10),	június	25.
Saffrich	Márta	(5 hónapos),	június	29.

Saffrich	Teréz	(2),	június	29.
Saffrich	György Bertalan	(?)	Ludmagister, június	30.
Sauer	Gotthard	(csecsemő),	október	31.
Scheller	György	(66),	augusztus	13.
Scheller	Mária	(63),	július	25.
Stampf	Anna	Mária (37),	július	16.
Stampf	Sebestyén	(2 napos),	július	16.
Starz	Ádám	(37),	július	12.
Starz	Ádám	(7),	július	3.
Starz	Anna	Mária (33),	július	3.
Starz	Krisztián	(2 hónapos),	július	3.
Starz	Margit	(8),	július	3.
Stumpf	Margit	(11),	július	9.
Sturm	János	Ádám (5),	augusztus	5.
Sturm	Margit	(12),	augusztus	5.
Sturm	Mária	(37),	július	25.
Sturm	Mária	(6),	augusztus	4.
Sturm	Péter	(9 hónapos),	augusztus	5.
Szilbereisz	Ádám	(55),	július	14.
Szilbereisz	Mária	Rózsa (4),	augusztus	4.
Tagleber	Margit	(45),	június	18.
Taglieberg	Margit	(5),	június	25.
Tresch	Anna	Mária (13),	május	21.
Tresch	János	Antal Miklós (3),	május	16.
Verthinprovisa	Orsolya	(50),	július	12.
Wachter	Henrik	(53),	július	1.
Wachter	Julianna	(14),	július	14.
Wachter	Mária	(50),	július	2.
Wachter	Mihály	(18),	július	9.
Weiger	János	Mihály (28),	július	8.
Wittenbek	János	(27),	július	2.
Wittmann	Lőrinc	(Chirurgus, 50),	május	21.
Wittmann	Margit	(24),	június	2.
Wittmann	Mária	Orsolya (48),	július	8.
Wittmann	Mihály	(7),	június	15.
Wittmann	Orsolya	(12),	június	6.
Zellner	János	György (15),	október	23.
Zellner	János	Bálint (6),	szeptember	26.
Zellner	Mihály	(12),	szeptember	3.
Zellner	Terézia	(1 hónapos),	október	14.
Ziegel	Margit	(24),	július	19.
Ziegler	Antal	(1),	július	2.
Ziegler	Márton	(34),	július	2.
Zielbauer	Margit	(50),	június	28.
Zielbauer	Mihály	(18),	július	24.

Zimmermann	Barbara	(7),	július	2.
Zimmermann	Fülöp	(20),	július	15.
Zimmermann	György	(6),	július	19.

(Forrás: a halottak anyakönyve)

Papírgyűjtésről, versenyekről

Egy héttel a május 1-jei ünnepek előtt gyermekek színes kavalkádjára figyelhettünk fel a város utcáin, volt aki papírral megrakott kis tolokocsit görgetett maga előtt, de volt olyan is, aki kézben cipelte a súlyos papírhalmazt. Az akció egységesnek, szervezettnek tűnt, információért Zsidó Ferenchez, az általános iskola igazgatóhelyetteséhez fordultunk, akitől egyebek mellett megtudtuk, hogy a papírgyűjtési akció, amely hagyományos jelleggel tavasszal bonyolódik le, a környezetvédelmi program keretében történik. A tanulók lelkiismeretes munkával az előző évben is nagyszerű eredményt jegyeztek, ez harminc-negyvenezer forintot jelentett, amit az egyes tagozatok osztálykirándulásra használtak fel.

Maradva a környezetvédelmi programnál; az intézményben a felső tagozatosok részére meghirdették az "Erdők, mezők titkai" című vetélkedőt, amelyre javában készülnek a tanulók, folyik a kutató tevékenység.

Az iskolában az alsó tagozatosok részvételével helyesírási házi-versenyt tartottak, a tanulók alapos felkészültségről tettek tanúbizonyságot. A munkák értékelése alapján osztályonként e következő helyezési sorrend alakult ki:
 II. osztályosok: 1. Papp Nóra 2.c., 2. Jánk Melitta 2.c., 3. Komori Zsanett 2.c.
 III. osztályosok: 1. Ramasz Beáta 3.b., 2. Szekeres Brigitta 3.b., Tóth Brigitta 3.b.
 IV. osztályosok: 1. Gesztesi Dezső 4.b., 2. Kardos Sándor 4.b., 3. Kavasánszki Réka 4.a. és Nagy Aletta 4.c.

Gyula és környéke vers- és prózamondó versenyén a harmadik osztályos Piroska Elemér az előkelő harmadik helyet szerezte meg.

A matematikai feladatokat megoldó országos verseny hatodik fordulóján vannak túl a tanulók, a döntőbe, amelyet május 9-én Budapesten tartanak meg, 15 versenyző jutott, köztük az eleki általános iskola hatodik osztályos tanulója Czinkota Szilvia.

B.N.

Pedagógia

Az edző feladata nem kis dolog. A megtanult fortélyokat maradéktalanul át kell ültetnie tanítványaiba. És az sem mellékes, hogy ez a folyamat hogyan, miképpen megy végbe. Ha az edző csupán a sportág magasiskoláját tudja, ez még nem biztosíték a sikerre. A tanítás mikéntje nagyon fontos. Számomra adva volt egy jó példa. Asztalitenisz-edző barátom a sportág tőkélyével rendelkezett, de nem elégedett meg ennyivel, Európa szintű műveltségre tett szert. A sportág követelményeivel párhuzamosan a kulturális, művészetek előrehaladására is megkülönböztetett figyelmet szentelt.

Naprakész tájékozottsággal tudta a világ dolgait. És ezen fáradozását a gyakorlat igazolta. Játékosai szeretettel látogatták edzéseit, mert tudták, hogy az egyes elemek megtanulása mellett még egyéb tudásra is szert tehetnek. Így az edző-tanítvány viszony barátiává vált. És ez a közelség nem egy esetben pontban, pontokban fejeződött ki. Az egyes megmértetések nem egy esetben hosszúra nyúltak. És ezekben a szünetekben nem csak az asztalnál lezajlott események kerültek témakörbe. Azok elszürkülteké tették volna a versenyt. Ilyenkor felüdülésként, mintegy feledtetve az esetleges fiaskókat, az élet egyéb területei kerültek terítékre. Kötetlen, ám tanulságos beszélgetéseket folytatott edző a tanítványaival. A pszichikai felüdülés nagyon sokszor hatékonynak bizonyult, mert már a következő erőpróbán meglátszottak kedvező hatásai. De az esetleges balsiker sem változtatta meg e folyamatot. Mert az érintettek tudták, hogy ennek most nincs itt az ideje, az edzőteremben kell helyrerakni a dolgokat. És ez így van rendjén, mindent a maga idejében.

B.N.

Ezüstérmes asztaliteniszezők

Lapunk hasábjain korábban már beszámoltunk arról, hogy hosszabb szünet után ismét bajnokságban mérettettek meg az eleki asztaliteniszezők. Az egykor szebb napokat is megért játékosok ismét ütőt vettek a kezükbe és a megyei csapatbajnokságon öregbítették az eleki asztalitenisz sportágat. A korábbi jelentéseinkben megbizonyosodhattunk arról, hogy a tudás nem veszett el, hiszen fordulóról fordulóra jó eredményeket produkált az együttes. A két utolsó forduló során, amelyet Békésen tartottak meg, csakúgy mint a bajnokság egészén, az elekiek egy döntetlent és egy kiütésszerű győzelmet arattak. Eredmények: Békés I. - Elek 5:5, az eleki pontokat Soós (2), Turóczy (2) és Rotyis (1) szerezte; Orosháza I. - Elek 0:10, az eleki pontszerzők: Soós-Rotyis páros (1), Rotyis (3), Turóczy (3) és Soós (3). A bajnokság végi szűkebb élmezőny: 1. Békés I. 25, 2. Elek 22 ponttal. Az eleki együttes tágabb kerete a következő volt: Soós István, Rotyis György, Turóczy András, Áment Gábor és Bernát Nándor. Turóczy András, a csapat egyik meghatározó játékosa egyebek mellett elmondta, hogy a sikeres szerepléssel kedvet kaptak arra, hogy az ősztől induló csapatbajnokságra ismét benevezzenek. Az együttes teljesen önköltséges alapon, tehát a játékosok saját zsebből oldották meg az anyagi kiadásokat. Az utánpótlással kapcsolatban elmondható, hogy a játékosok munkahelyi elfoglaltság miatt nem tudnak ping-pong iskolát beindítani, ugyanakkor, ha valaki elvállalná a legkisebbekkel való foglalkozást, az anyagi támogatás valószínűleg megoldható lenne. Az előző évek hagyományának megfelelően az idén sem marad el a Turóczy-féle városi, amatőr asztalitenisz-bajnokság, a pontos időpont a megye többi versenyeinek függvényében alakul ki, az érdekeltek időben és megfelelő módon szerezhethetnek tudomást.

B.N.

